

Rundskriv 2021/28

Pristilskudd og avgifter for melk

Utfyllende bestemmelser om pristilskudd og avgifter for melk som meieriet kjøper fra produsent for videre bearbeiding og salg.

Gå til innhold

Innledning

1. Formål med tilskudd og avgifter

2. Vilkår og krav for melkeprodusent

3. Krav til meieri

4. Beregning av tilskudd og avgifter

5. Rapportering, oppgave og oppgjør

Innledning

Landbruksdirektoratet forvalter ordningen med formidling av pristilskudd melk og har ansvaret for innkreving av avgifter for melk levert til meieri. Ordningene reguleres gjennom:

Pristilskudd:

- Forskrift om pristilskudd i landbrukssektoren 19. desember 2008 nr. 1490 (pristilskuddforskriften)
- Forskrift om kvoteordningen for mjølk 23. desember 2011 nr. 1502 (kvoteforskriften)
- Forskrift om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren 19. desember 2008 nr. 1491 (formidlingsforskriften)
- Forskrift om søknads- og rapporteringsfrister for pristilskudd og formidling av pristilskudd i landbrukssektoren 7. desember 2016 nr. 1458 (fristforskriften)

Avgifter:

- Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer 10. juli 1936 nr. 6 (omsetningsloven)
- Forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk 29. juni 1999 nr. 763 (omsetningsavgiftsforskriften)
- Forskrift om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift 20. desember 1996 nr. 1343 (innkrevingsforskriften)
- Lov om forskningsavgift på landbruksprodukter 26. juni 1970 nr. 74
- Forskrift om forskningsavgift på landbruksprodukter 20. desember 2012 nr. 1417 (forskningsavgiftsforskriften)

Her er utfyllende bestemmelser for avgifter og pristilskudd for melk som meieriet kjøper fra produsent for videre bearbeiding og salg. Satser og soner fastsettes i jordbruksavtalen. Vi viser i tillegg til **kommentarer til de generelle bestemmelsene for pristilskudd**. Der utdypes blant annet opplysningsplikt, kontroll og reaksjoner overfor tilskuddsmottaker og tilskuddsformidler.

1. Formål med tilskudd og avgifter

Pristilskudd

Distriktstilskudd og grunntilskudd melk utgjør pristilskuddene på melk om omtales slik i Prop. 1 S (2019-2020):

«Formålet med pristilskott til mjølk er å bidra til ei inntekts- og produksjonsutvikling i mjølkeproduksjonen som er med på å halde oppe busetjing og sysselsetjing i heile landet gjennom å jamne ut skilnader i lønsemda i produksjonen.»

Tilskudd kan utbetales til produsent for melk som er produsert innenfor disponibel kvote, jf. pristilskuddforskriften § 5. Distriktstilskudd utbetales for ku- og geitemelk. Grunntilskudd utbetales for geitemelk.

Omsetningsavgift

Formålet med omsetningsavgift for melk fremgår av omsetningsloven § 1:

«Fyremålet (...) er gjennom samyrke å fremja umsetnaden av kjøtt av storfe, sau, svin, fjørfe og reinsdyr, korn og oljefrø, mjølk, egg, pelsdyrskinn, poteter, grønnsaker, frukt og bær.»

Omsetningsavgiften betales av produsenten for den melken som er omsatt fra produsent til meieri, jf. innkrevingsforskriften § 4. Omsetningsavgiften går inn i fondet for omsetningsavgiften for melk, og blir brukt til finansiering av tiltak som fremmer omsetningen av melk, markedsregulering, faglige tiltak og opplysningsarbeid. Avgiftsmidlene kan bare brukes til å fremme omsetningen av vedkommende vare, jf. omsetningsloven § 11.

Overproduksjonssavgift

Formålet med kvoteordningen fremgår av kvoteforskriften § 1:

«Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsetninger Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur.»

Overproduksjonssavgiften betales av produsenten for den melken som er omsatt fra produsent til meieri ut over disponibel kvote, jf. omsetningsavgiftsforskriften § 3.

Overproduksjonssavgiften finansierer kvoteordningen for melk som forvaltes av Landbruksdirektoratet.

Forskningsavgift

Formålet med forskningsavgift for melk fremgår av forskningsavgiftsforskriften § 1:

«Formålet (...) er gjennom innkreving av forskningsavgift å sikre økonomisk grunnlag for forskning knyttet til landbruksprodukter som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler og førkorn til husdyr.»

Forskningsavgiften betales av meieriet for den melken meieriet mottar fra produsenten, jf. forskningsavgiftsforskriften § 5. Avgiften går inn i fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter, og brukes til forskning på landbruksprodukter som benyttes i produksjon av eller som næringsmiddel.

2. Vilkår og krav for melkeprodusent

Vilkår for tilskuddsmottaker

Grunn- og distriktstilskudd kan gis til melkeprodusent som driver produksjon i samsvar med regelverk for jordbruksvirksomhet, jf. pristilskuddforskriften § 2. Retten til tilskudd følger automatisk av leveransen av produktet jf. Høringsnotat «Forslag til samlet forskrift om pristilskudd i landbrukssektoren samt forskrift om formidling av slike tilskudd» fra Landbruks- og matdepartementet den 29.9.2008, side 10.

Grunntilskudd kan gis til produsent av geitemelk og distriktstilskudd til produsent av ku og/eller geitemelk som er produsert innenfor foretakets disponible kvote jf. kvoteforskriften § 4). Dette innebærer at tilskuddet faller bort for melk som er produsert ut over disponibel kvote.

Produksjon i denne sammenheng måles som den enkelte produsents faktiske leveranse til meieri jf. Høringsnotat «Forslag til ny forskrift om kvoteordningen for melk» fra Landbruks- og matdepartementet den 17.11.2010, side 14. Melken regnes altså ikke som produsert før den er levert til meieri. Det skal ikke gis tilskudd til melk som for eksempel benyttes som fôr til produsentens egne dyr eller som kasseres. Det presiseres at melk som er produsert i desember, men først blir levert til meieriet i januar, skal regnes som produsert på disponibel kvote for januar.

Avgiftsplikt

Melkeprodusenter plikter å betale omsetningsavgift for all omsatt melk (ikke kassert vare), jf. omsetningsloven § 5a og omsetningsavgiftsforskriften § 1. Det er produsentens faktiske leveranse til meieri som skal legges til grunn for avgiften.

Omsetningsavgiften blir innkrevd av meieriet ved at avgiftsbeløpet motregnes i oppgjøret til produsenten, jf. pristilskuddforskriften § 9. For melk som omsettes ut over disponibel kvote skal produsenten betale overproduksjonsavgift. Avgiften kreves inn samtidig med omsetningsavgiften, og etter de samme reglene.

3. Krav til meieri

Krav til tilskuddsformidler

Meieri som tar del i tilskuddsformidlingen, skal være registreringspliktige foretak, jf. lov om registrering av foretak av 21. juni 1985 nr. 78 § 2-1. For å kunne formidle statlige pristilskudd til melkeprodusenter må omsetningsleddet oppfylle disse kravene som er fastsatt med hjemmel i formidlingsforskriften § 4:

Inneha de tillatelser og registreringer som er nødvendig for meieridrift, herunder også Mattilsynets gjeldende regelverk for meierier.

- Ha et produksjonsapparat som er egnet til mottak, foredling og distribusjon for melk, med særlig vekt på Mattilsynets gjeldende regelverk for meierier.
- Gi nødvendige leveransedata i den form som kreves innenfor de rapporterings-systemer som Landbruksdirektoratet benytter. Dette omtales under Rapportering, oppgave og oppgjør.
- Synliggjøre beløp og sats for tilskuddet som produsenten får og hvilke avgifter og avgiftsbeløp som er trukket på bakgrunn av leveransen på avregning til produsent.
- Tydelig opplyse om klageadgang på tilskudd og avgifter i avregning til produsent, jf. pristilskuddforskriften § 16 og omsetningsavgiftsforskriften § 11. Vi ber om at følgende formulering brukes på avregningen:

Du kan klage på vedtaket om tilskudd, omsetningsavgift og overproduksjonsavgift. Klagen sendes til Landbruksdirektoratet. Klagefristen er 3 uker fra du mottok vedtaket. Se Hjemmel og informasjon om klageadgang.

Det forventes at meieri som opptre som tilskuddsformidler til enhver tid oppfyller disse kravene. Meieriet må også følge de krav som er satt til elektronisk rapportering og innsending av månedsoppgave. Dersom kravene ikke er oppfylt, kan hele eller deler av refusjonen av formidlet tilskudd holdes tilbake til forholdet er rettet. Ved grove og/eller gjentatte regelverksbrudd, kan meieriet bli nektet å fungere som tilskuddsformidler i en periode på inntil tre år.

Nye omsetningsledd som ønsker å opptre som tilskuddsformidler, må godtgjøre at de oppfyller disse kravene.

Innkreivingsplikt

For varer som omsettes fra produsent til forhandler skal avgift kreves opp av forhandleren og trekkes i oppgjøret med produsenten, jf. innkreivingsforskriften § 4. For melk gjelder dette omsetningsavgift og overproduksjonsavgift, og meieriet kan motregne avgiftsbeløpet i oppgjøret til produsenten, jf. pristilskuddforskriften § 9.

Meieriet skal månedlig innbetale oppkreivd avgift fra produsent for foregående måned til Landbruksdirektoratet. Avgiftene blir motregnet i den månedlige refusjonen av formidlet pristilskudd fra Landbruksdirektoratet.

Avgiftsplikt

Det skal betales forskningsavgift for all melk som nyttes til ervervsmessig bearbeiding eller framstilling av nærings- og nytelsesmidler, jf. forskningsavgiftsforskriften § 4. Ved ordinær leveranse av melk fra produsent til meieri, følger det av forskriftens § 5 andre ledd at det er meieriene som skal betale forskningsavgiften.

For meieri som er tilskuddsformidlere, blir forskningsavgiften motregnet månedlig i refusjonen av formidlet pristilskudd fra Landbruksdirektoratet.

Rapporteringsplikt

Meieriet skal hver måned sende Landbruksdirektoratet oppgave over hvor mye melk som ble levert i foregående måned, jf. innkreivingsforskriften og forskningsavgiftsforskriften, slik at Landbruksdirektoratet kan kontrollere grunnlaget for omsetnings-, forsknings- og overproduksjonsavgiften.

4. Beregning av tilskudd og avgifter

Pristilskudd for melk som er levert til meieri, beregnes per liter etter satser og bestemmelser om soner for distriktstilskudd melk, som er fastsatt i Jordbruksavtalen. Levert melk utgjør som hovedregel det melkevolum som produsenten mottar oppgjør for av meieriet, jf. Høringsnotat «Forslag til ny forskrift om kvoteordningen for melk» fra Landbruks- og matdepartementet den 17.11.2010, side 48. Melk som blir kassert før meieriet aksepterer den som egnet i foredling av meieriprodukter skal det ikke ilegges avgifter eller utbetales tilskudd for.

Soner og soneplassering

Satsene for distriktstilskudd melk er differensiert i ulike geografiske soner fra A til J. Sonene er fastlagt av avtalepartene i jordbruksoppgjøret og følger av **sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt**. Riktig sone for et foretak følger av hvor driftssenteret til foretaket er plassert. Det utbetales ikke tilskudd til foretak med melkeproduksjon i sone A.

Gjeldende satser for distriktstilskudd og grunntilskudd finner du under **Satser for pristilskudd og avgifter**.

Produsenten sitt ansvar for rett registrert driftssenter

Distriktstilskudd blir utbetalt etter den sonen driftssenteret til foretaket er plassert i. Riktig driftssenter etter jordbruksavtalens avsnitt 6.1 er der driftsbygningen ligger.

Produsenten er løpende ansvarlig for at forvaltningen har korrekt informasjon om hvor foretakets driftssenter ligger. Alle husdyrprodusenter skal opplyse forvaltningen i søknad om produksjonstilskudd om hvilken bygning som er foretakets driftssenter. Koordinatene til driftssenteret er registrert i Landbruksregisteret (LREG), på det gards- og bruksnummeret som foretaket er koblet til. Hvis driftssenteret skal være på en annen eiendom, må produsenten opplyse om dette. Dersom produsenten oppgir at driftssenteret er registrert på feil bygning eller på feil eiendom, oppdaterer forvaltningen koordinatene i LREG så snart som mulig, på bakgrunn av produsenten sine opplysninger.

Fra når skal ny sone gjelde?

Hvis sone er endret for en eiendom som følge av søkers opplysninger i søknad om produksjonstilskudd, skal ny sone tas i bruk for leveranser fra hhv. 1. april og 1. november.

Hvis ny plassering av driftssenteret gir en annen sone, og foretaket har fått utbetalt for mye distriktstilskudd, må foretaket betale tilbake det som er for mye. I slike tilfeller skal meieriet og direktoratet ha dialog om hvordan tilbakebetalingen skal gjennomføres. Det samme gjelder hvis foretaket har fått utbetalt for lite distriktstilskudd. Foretaket kan kreve å få dette etterbetalt ved å klage på avregningen fra meieriet. Merk at klagefristen er 3 uker fra produsenten mottok avregningen (vedtaket).

Meieriet sitt ansvar for å bruke rett sone

Sone og sats for distriktstilskudd melk følger av driftssenterets beliggenhet og blir automatisk oppdatert i Leveransedatabasen (LDB) hvis ny beliggenhet for produsentens driftssenter gir en annen sone. Driftssentre opprettes eller oppdateres løpende gjennom året av kommune eller Statsforvalter. I april og november oppdaterer Landbruksdirektoratet driftssentre i LREG, som følge av husdyrprodusenters opplysninger i søknad om produksjonstilskudd.

Meieriet må oppdatere avregningssystemet med ny sone som skal gjelde for leveranser fra påfølgende måned. Landbruksdirektoratet bidrar til dette ved å sende meieriet en e-post med opplysning om eiendommer med ny sone for distriktstilskudd i LDB etter oppdatering av driftssentre i LREG. Det er viktig at meieriet oppdaterer sonen umiddelbart, for å bidra til færrest mulig feilutbetalinger av tilskudd til produsent.

Ved brukerskifte, eller flytting av produksjon til en annen eiendom eller kommune, skal meieriet kontrollere i **sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt** hvilken sone foretakets driftssenter ligger i og bruke denne sonen ved beregning av tilskudd. Slå opp på foretakets organisasjonsnummer og finn melkesone ved å velge temakart «soneflate melk».

Etter rapportering av dagsleveranser til LDB, mottar meieriet kvitteringsfil med eventuell varselmelding om avvikende sone eller at sone ikke er registrert i LDB. I begge tilfeller blir leveransene avvist og må rapporteres på nytt. Landbruksdirektoratet skal ha dialog med meieriet om oppfølging av sonevarslene. Hvis feil sone er brukt ved utbetaling av tilskudd, skal meieriet rette sonen de har registrert for foretaket i avregningssystemet sitt.

Hvis Landbruksdirektoratet i sine kontroller oppdager at feil sone er brukt ved utbetaling av distriktstilskudd til en produsent, blir meieriet informert om dette. Hvis meieriet oppdager, eller får beskjed fra produsent, at feil sone er brukt ved utbetaling av distriktstilskudd, skal meieriet umiddelbart ta kontakt med Landbruksdirektoratet.

5. Rapportering, oppgave og oppgjør

Elektronisk rapportering

Leveransedatabasen (LDB) er fagsystemet som kontrollerer utbetaling av tilskudd og innkreving av avgifter for omsatt melk fra produsent.

Dagsleveranser skal rapporteres elektronisk for hver produsent det er hentet melk hos. Filene skal overføres elektronisk til Landbruksdirektoratet så snart meieriet har kjørt avregning påfølgende måned, og seinest innen den 10. i denne måneden. Det skal bare rapporteres leveranser for den avsluttede måneden, ingen leveranser for ny leverans måned.

Dagsleveransene benyttes til kontroll av utbetalt tilskudd og innkrevde avgifter. Meieriet skal rapportere inn melk fra alle hentestedene der foretaket produserer melk. Leveransene av melk skal inneholde varekoder for konvensjonell, økologisk og kassert melk:

Varekode	Beskrivelse	Koden brukes på:
M50500	Kumelk	Dagsleveranser fra produsent som avregnes som konvensjonell kumelk
M50505	Økologisk kumelk	Dagsleveranser fra produsent som avregnes som økologisk kumelk
M50001	Kassert kumelk	Dagsleveranser av kumelk som er kassert
M50520	Geitemelk	Dagsleveranser fra produsent som avregnes som geitemelk
M50201	Kassert geitemelk	Dagsleveranser av geitemelk som er kassert

Etter rapportering mottar meieriet en kvitteringsfil med feilmeldte leveranser. Meieriet har ansvar for at feilmeldte leveranser som ikke er innlest, blir rapportert på nytt så snart som mulig etter at feilen er korrigert.

Leveranser med følgende varselmeldinger blir avvist og må rapporteres på nytt:

- Kode 1010 «Foretaket er ikke registrert i Landbruksregisteret»
- Kode 1050 «Eiendommen er ikke registrert i Landbruksregisteret»
- Kode 3000 «Landbruksdirektoratet må legge inn sone på eiendommen i LDB»
- Kode 3010 «Innrapportert melkesone avviker med registrert melkesone på eiendommen»

Skriftlig oppgave

Landbruksdirektoratet fastsetter hvilke opplysninger som skal være med i månedsoppgaven for å kunne kontrollere formidlingen av tilskudd, grunnlaget for forsknings-, omsetnings- og overproduksjonsavgift og utbetalt forskudd. Oppgaven er grunnlag for refusjon av tilskudd og innkreving av avgifter.

Oppgaven som leveres for foregående måned skal vise:

- Hvor mye melk totalt som er mottatt fra produsentene og avregnet fra meieri, liter.
- Hvor mye melk som er produsert ut over disponibel kvote, liter.
- Hvor mye meieriet har trukket i omsetnings- og overproduksjonsavgift fra produsent, liter og kr.
- Hvor mye meieriet skal betale i forskningsavgift, liter og kr.
- Hvor mye som er utbetalt i berettiget tilskudd til produsent, per sone, liter og kr.
- Hvor mye forskudd meieriet har mottatt for måneden oppgaven gjelder, kr.
- Hvor mye forskudd meieriet har beregnet for inneværende måned, kr og liter.
- Kassert melk per sone og produsent (orgnr. og foretaksnavn), liter.
- Melk levert over disponibel kvote per melketype og produsent (orgnr. og foretaksnavn), liter.
- Samlet beløp per ordning (tilskudd og avgifter), kr.

Tilskuddsformidler er ansvarlig for at fullstendige og korrekte opplysninger kommer til Landbruksdirektoratet i rett tid. Det skal være samsvar mellom opplysningene i oppgaven og innrapporterte data til Leveransedatabasen. Ved innsending av oppgaven bekrefter meieriet at opplysningene i oppgaven er fullstendige og korrekte. Månedsoppgaven er grunnlag for refusjon av formidlet tilskudd.

Nyeste prognose for meierileveranse kommende måned skal være grunnlaget for beregning av forskudd. Oppgaven skal være sendt til Landbruksdirektoratet innen den 10. hver påfølgende måned.

Revisorattestert årsoppgave

Etter årets slutt skal meieriet sende revisorbekreftet oppgave over mye tilskuddsberettiget melk det er utbetalt tilskudd for jf. formidlingsforskriften § 6, og hvilke beløp som er utbetalt til produsent. For distriktstilskudd skal det oppgis mengde melk, type melk og beløp per sone.

Meieriet skal også sende revisorbekreftet oppgave over hvor mye melk som er levert til meieriet, hvor mye som er trukket i omsetnings- og overproduksjonsavgift fra produsentene, jf. innkrevingsforskriften § 6 andre ledd, samt hvor mye forskningsavgift meieriet har betalt jf. forskningsavgiftsforskriften § 8 første ledd.

På Landbruksdirektoratets nettsider ligger skjema **LDIR-816 Revisjons- og kontrollskjema for omsetnings-, forsknings- og overproduksjonsavgift for melk** som skal brukes til dette. Oppgavene skal være sendt til Landbruksdirektoratet innen 15. februar.

Dersom det blir avdekket avvik ved avstemming mot Landbruksdirektoratets regnskap, må årsaken avklares og meieriet kan bli bedt om å sende reviderte månedsoppgaver.

Utbetaling av pristilskudd fratrullet avgifter

Oppgjør til produsent

Pristilskudd kan gis til produsent som har levert tilskuddsberettiget melk til meieri gitt at vilkårene i pristilskuddsforskriften § 2 er oppfylt og at melken er produsert innenfor foretakets disponible kvote.

Meieriet skal utbetale tilskuddet direkte til produsent på avregning for den måneden melken er levert. Meieriet skal synliggjøre hvilken sone og tilskuddssats som er lagt til grunn for utbetalingen av distriktstilskudd og størrelsen på tilskuddet i avregning til melkeprodusent. Trukket omsetningsavgift og overproduksjonsavgift skal også synliggjøres på avregningen. Det skal dessuten opplyses om at produsenten har klageadgang for utbetalt pristilskudd og trukket avgift.

Det gjøres oppmerksom på at henvendelser fra produsent som kun gjelder rene feil i tallgrunnlaget for utbetaling av tilskudd og innkreving av avgift gjengitt i avregningen, kan rettes opp av meieriet.

Oppgjør til meieri

Landbruksdirektoratet refunderer månedlig faktisk formidlet tilskudd til meieri som oppfyller kravene gitt i og i medhold av formidlingsforskriften § 4. Refusjonen er justert for eventuell tidligere forskuddsutbetaling for samme leveransemåned.

Landbruksdirektoratet kan gi forskuddsvis utbetaling av tilskudd til meieri tilsvarende anslått tilskuddsbeløp for gjeldende måned, jf. formidlingsforskriften § 13. Forskuddet skal være basert på prognoser for gjeldende måned, fratrullet omsetningsavgift for samme måned.

Landbruksdirektoratet krever inn omsetnings- og overproduksjonsavgift etter fullmakt av Omsetningsrådet. Meieriet skal månedlig betale oppkrevede avgifter fra produsentene for foregående måned til Landbruksdirektoratet.

Samlet beløp for omsetnings-, overproduksjons- og forskningsavgift blir trukket fra den månedlige refusjonen av pristilskudd fra Landbruksdirektoratet. Hvis tilskuddene en måned er mindre enn avgiftene, blir resten av avgiftene krevet inn med faktura.